

Αθήνα, 1 Ιουλίου 2026

ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ - ΠΡΟΣΘΗΚΗ

Στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Ανάπτυξης «Ενδυνάμωση της προστασίας των καταναλωτών στους τομείς των συμβάσεων πιστώσεων, των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και των συμβάσεων που συνάπτονται εξ αποστάσεως, εκτός καταστήματος και ηλεκτρονικά - Ενσωμάτωση των Οδηγιών (ΕΕ) 2017/828, 2023/2225, 2023/2673, 2024/825, 2024/1799 και 2026/74».

Θέμα: Προσθήκη άρθρου 25ΣΤ με τίτλο «Σήμα Επισκέψιμου Εργαστηρίου Παραγωγής Προϊόντων Επεξεργασίας Εσπεριδοειδών» στον Ν. 4276/2014 «Απλούστευση διαδικασιών λειτουργίας τουριστικών επιχειρήσεων και τουριστικών υποδομών, ειδικές μορφές τουρισμού και άλλες διατάξεις»

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Α. Εισαγωγή

Με το **άρθρο 25 του ν. 4276/2014** (Α' 155) για τον οινoturισμό, αναγνωρίστηκε η δυνατότητα οινοπαραγωγικών επιχειρήσεων να υποδέχονται επισκέπτες και να προσφέρουν δραστηριότητες συνδεδεμένες με την οινοπαραγωγή, **θέτοντας το πλαίσιο** για τη σύνδεση της αγροτικής παραγωγής με την τουριστική αξιοποίηση και **παρέχοντας τη βάση και το νομοθετικό έρεισμα** για την ανάπτυξη

επισκέψιμων οινοπαραγωγικών μονάδων. Κατά την αιτιολογική έκθεση του ως άνω νόμου «Οι ειδικές/θεματικές μορφές τουρισμού αντιμετωπίζουν συχνά και αποδεδειγμένα στην υλοποίησή τους τεχνικές και διαδικαστικές δυσχέρειες εξαιτίας του συνδυασμού ετερόκλητων αρμοδιοτήτων, αδειοδοτήσεων, εγκρίσεων κτλ. Η διαπίστωση αυτή οδηγεί στην ανάγκη για εισαγωγή, εννοιολόγηση και θέση βασικών προϋποθέσεων λειτουργία επιχειρήσεων που, ενώ είναι προεχόντως οινοπαραγωγικές προτίθενται να συνδυάσουν -κατά τη διεθνή εμπειρία- τη δραστηριότητά τους αυτή με υπηρεσίες ξενάγησης και φιλοξενίας στις εγκαταστάσεις τους επισκεπτών και τουριστών που έχουν ειδικό ενδιαφέρον να γνωρίσουν και να ζήσουν σε μεγαλύτερο βάθος και λεπτομέρεια την οινοπαρασκευαστική διαδικασία.»

Στη συνέχεια, δια των ν. **4875/2021** (Α` 250) και ν. **5121/2024** (Α` 106), ο νομοθέτης υιοθέτησε το αντίστοιχο σκεπτικό του άρθρου 25 και για **μονάδες ζυθοποιείων, ελαιοτριβείων, τυροκομείων και αποσταγματοποιείων – ποτοποιείων** ρυθμίζοντας θέματα απονομής σήματος επισκεψιμότητας στις οικείες μονάδες, αποβλέποντας, ομοίως, **στην ενίσχυση της ανάπτυξής τους** (άρθρα 25Α, 25Β, 25Γ και 25Ε του ν. 4276/2014). Κατά το γράμμα των σχετικών διατάξεων, σκοπός της ρύθμισης είναι η **προαγωγή της παροχής υπηρεσιών** υποδοχής, ξενάγησης, φιλοξενίας και εστίασης-γευσιγνωσίας σε εγκαταστάσεις που παράγουν ελληνικά προϊόντα υψηλής ποιότητας, διαθέτουν χώρους και εγκαταστάσεις ειδικών προδιαγραφών και διασφαλίζουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε όλους.

Η παρούσα τροπολογία ακολουθεί ακριβώς την ίδια λογική, επεκτείνοντας το ίδιο δοκιμασμένο εργαλείο και στον ιδιαίτερος σημαντικό για τη χώρα μας **κλάδο των εσπεριδοειδών**.

Β. Η σημασία των εσπεριδοειδών για την ελληνική οικονομία

Τα εσπεριδοειδή αποτελούν έναν από τους πιο κρίσιμους πυλώνες της ελληνικής αγροτικής οικονομίας κατέχοντας τη δεύτερη θέση παγκοσμίως στην **εμπορική αξία φρούτων** μετά τις μπανάνες. Η Ελλάδα βρίσκεται σε εξέχουσα θέση στον παγκόσμιο χάρτη: η συνολική ετήσια παραγωγή σε εσπεριδοειδή ανέρχεται σε **πάνω από 1 εκατομμύριο τόνους**, με καλλιεργούμενη έκταση εσπεριδοειδών για

το 2023 – σύμφωνα με την από 26.6.2025 Ετήσια Γεωργική Στατιστική Έρευνα της ΕΛΣΤΑΤ για το 2023 – **403.000 στεμμάτων**, και συγκεκριμένα **277.500 στρεμμάτων πορτοκαλιών** (παραγωγή 683.100 τόνων), **94.900 στρεμμάτων μανταρινιών** (παραγωγή 216.100 τόνων), **28.300 στρεμμάτων λεμονιών** (παραγωγή 55.200 τόνων) και **2.300 στρεμμάτων λοιπών εσπεριδοειδών**.

Η Ελλάδα είναι από τους **ανθεκτικότερους και σταθερότερους παραγωγούς εσπεριδοειδών στη Μεσόγειο**, με ισχυρή εξαγωγική παρουσία σε αγορές της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής. Ο κλάδος συνεισφέρει σημαντικά τόσο στο **αγροτικό εισόδημα όσο και στην απασχόληση της υπαίθρου**, και αποτελεί για πολλές περιφερειακές κοινότητες της χώρας τον κύριο οικονομικό πυλώνα διαβίωσης και συνοχής.

Παρά τη **διεθνή ανταγωνιστικότητα** του ελληνικού προϊόντος, ο κλάδος αντιμετωπίζει **διαρθρωτικές προκλήσεις**. Η πλειονότητα των μονάδων παραγωγής είναι μικρής κλίμακας, οικογενειακής μορφής, και δεν διαθέτουν τις οικονομίες κλίμακας που απαιτεί η σύγχρονη αγορά. Ο διεθνής ανταγωνισμός και η κλιματική αβεβαιότητα καθιστούν επιτακτική την ανάγκη διαφοροποίησης των ελληνικών εσπεριδοειδών μέσω στήριξης των μονάδων παραγωγής τους με κατεύθυνση αφενός την **ποιοτική αναβάθμιση του πρωτογενούς προϊόντος**, αφετέρου την **ανάπτυξη της δευτερογενούς επεξεργασίας του**. Η δευτερογενής επεξεργασία εσπεριδοειδών παράγει προϊόντα ζαχαροπλαστικής, αρωματοποιίας, κοσμετολογίας και γαστρονομίας **υψηλής προστιθέμενης αξίας**, μετασχηματίζοντας έναν ευάλωτο πρωτογενή κλάδο σε βιώσιμη και εξωστρεφή επιχειρηματική δραστηριότητα.

Η ανάπτυξη αυτή ενισχύεται περαιτέρω όταν συνδυάζεται με παράλληλη παροχή υπηρεσιών γευσιγνωσίας και φιλοξενίας, δημιουργώντας ολοκληρωμένες τουριστικές εμπειρίες που αναδεικνύουν την ταυτότητα του προϊόντος αλλά και του τόπου παραγωγής του. Υπό το πρίσμα αυτό, **ο κλάδος των εσπεριδοειδών χρήζει ισότιμης μεταχείρισης** με τους ήδη θεσμικά αναγνωρισμένους συναφείς κλάδους — οινοποιεία, ζυθοποιεία, ελαιοτριβεία, τυροκομεία και αποσταγματοποιεία — για τους οποίους **ο νομοθέτης έχει ήδη ρυθμίσει το πλαίσιο απονομής σήματος επισκεψιμότητας**.

Γ. Τοπικό επίπεδο — Ο Κάμπος της Χίου

Η ανάγκη επέκτασης της ρύθμισης των άρθρων 25 επ. του ν. 4276/2014 στον κλάδο των εσπεριδοειδών, καθίσταται ιδιαίτερα επιτακτική για περιπτώσεις όπως ο **Κάμπος της Χίου**: ένα εξαιρετικό αγροτικό και πολιτιστικό τοπίο που συνδέεται αδιαρρήκτως με την καλλιέργεια εσπεριδοειδών και αντιμετωπίζει σήμερα κρίσιμο ζήτημα βιωσιμότητας.

Ο χιώτικος Κάμπος αποτελεί μοναδικό οικιστικό σύνολο, εύφορη πεδινή έκταση νότια της πόλης της Χίου, κατάφυτη από περιβόλια εσπεριδοειδών, η οποία έχει **χαρακτηριστεί «παραδοσιακός οικισμός»** (ΠΔ της 23.12.1991 (Δ' 33/17.1.1992) και **«ιστορικός τόπος»** (υπ' αριθμ. 2492/33922/1990 απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού (Β' 578). Τα περίπου **200 κτήματα** του Κάμπου, με τα αρχοντικά από θυμιανούσικη πέτρα, τους ψηλούς μαντρότοιχους, τα μαγγανοπήγαδα και τις αρδευτικές στέρνες, αποτελούν ένα σύνολο αρχιτεκτονικά, πολεοδομικά και οικολογικά σχεδιασμένο εξαρχής για την καλλιέργεια εσπεριδοειδών.

Σήμερα, από τα 200 αυτά κτήματα, λειτουργεί μόνο ένας **πολύ μικρός αριθμός** — κατάσταση που συνιστά **απώλεια** όχι μόνο οικονομική, αλλά και πολιτιστική και περιβαλλοντική. Η ιδιαίτερη ποικιλία των εσπεριδοειδών του Κάμπου — τα πορτοκάλια και τα μανταρίνια Χίου (προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης) — χαρακτηρίζονται από **εξαιρετικές αρωματικές και οργανοληπτικές ιδιότητες** που τα καθιστούν πρώτη ύλη υψηλής αξίας για την παραγωγή αιθέριων ελαίων, γλυκών κουταλιού, λικέρ, προϊόντων ζαχαροπλαστικής και κοσμετολογίας. Ωστόσο, η μικρής κλίμακας παραγωγή των χιώτικων εσπεριδοειδών καθιστούν επιτακτική τη στροφή προς τη **δευτερογενή επεξεργασία σε συνδυασμό με τον αγροτουρισμό και τη γευσιγνωσία**. Η συνύπαρξη εργαστηρίου επεξεργασίας εσπεριδοειδών, χώρου γευσιγνωσίας και τουριστικού καταλύματος υπό την ίδια στέγη ή στο ίδιο κτήμα αντιστοιχεί ακριβώς στη λογική των επισκέψιμων μονάδων που ισχύει ήδη για τα ελαιοτριβεία, τα οινοποιεία, τα ζυθοποιεία και τα τυροκομεία.

Ο Κάμπος της Χίου δεν αποτελεί μεμονωμένη περίπτωση. Ανά την ελληνική επικράτεια, περιοχές με **ισχυρή παράδοση στην καλλιέργεια εσπεριδοειδών** — από τη Λακωνία και την Αργολίδα έως την Κρήτη και την Ήπειρο — αντιμετωπίζουν ανάλογες **προκλήσεις βιωσιμότητας** και διαθέτουν αντίστοιχες

δυνατότητες ανάπτυξης δευτερογενούς επεξεργασίας υψηλής προστιθέμενης αξίας. Σε πολλές από αυτές, η καλλιέργεια εσπεριδοειδών συνδέεται με **τοπικές ποικιλίες διακριτής ταυτότητας**, με βαθιά **ριζωμένες παραγωγικές παραδόσεις** και με **τοπία αγροτικής και πολιτιστικής κληρονομιάς** που χρήζουν προστασίας και ανάδειξης.

Η θεσμοθέτηση σήματος επισκεψιμότητας για εργαστήρια επεξεργασίας εσπεριδοειδών αποτελεί, συνεπώς, ρύθμιση εθνικής εμβέλειας και όχι τοπικής μόνον εφαρμογής.

Δ. Δημοσιονομικές επιπτώσεις

Η προτεινόμενη ρύθμιση **δεν συνεπάγεται νέα δαπάνη για τον κρατικό προϋπολογισμό**. Το νομοθετικό πλαίσιο, τα διοικητικά εργαλεία και η αρμόδια υπηρεσία ήδη υφίστανται και λειτουργούν αποτελεσματικά στο πλαίσιο των άρθρων 25 έως 25Ε του ν. 4276/2014, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα. Η παρούσα τροπολογία επεκτείνει την εφαρμογή των εν λόγω άρθρων στον κλάδο των εσπεριδοειδών, με τη θέσπιση χρηματικού παραβόλου που θα καλύπτει το κόστος πιστοποίησης. Αντίθετα, αναμένεται θετική δημοσιονομική επίδραση μέσω αύξησης φορολογητέας ύλης από τη δραστηριοποίηση νέων επιχειρήσεων και την τόνωση του τοπικού αγροτουρισμού.

ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑ - ΠΡΟΣΘΗΚΗ

Στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Ανάπτυξης «Ενδυνάμωση της προστασίας των καταναλωτών στους τομείς των συμβάσεων πιστώσεων, των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και των συμβάσεων που συνάπτονται εξ αποστάσεως, εκτός καταστήματος και ηλεκτρονικά - Ενσωμάτωση των Οδηγιών (ΕΕ) 2017/828, 2023/2225, 2023/2673, 2024/825, 2024/1799 και 2026/74».

Θέμα: Προσθήκη άρθρου 25ΣΤ με τίτλο «Σήμα Επισκέψιμου Εργαστηρίου Παραγωγής Προϊόντων Επεξεργασίας Εσπεριδοειδών» στον Ν. 4276/2014 «Απλούστευση διαδικασιών λειτουργίας τουριστικών επιχειρήσεων και τουριστικών υποδομών, ειδικές μορφές τουρισμού και άλλες διατάξεις»

Νέο Άρθρο....

Στον νόμο 4276/2014 (ΦΕΚ Α' 155), μετά το άρθρο 25Ε, **προστίθεται νέο άρθρο 25ΣΤ** ως εξής:

Άρθρο 25ΣΤ

Σήμα Επισκέψιμου Εργαστηρίου Παραγωγής Προϊόντων Επεξεργασίας Εσπεριδοειδών

1. Θεσπίζεται «Σήμα Επισκέψιμου Εργαστηρίου Παραγωγής Προϊόντων Επεξεργασίας Εσπεριδοειδών», με σκοπό την προαγωγή της παροχής υπηρεσιών υποδοχής, ξενάγησης, γευσιγνωσίας, φιλοξενίας και εστίασης σε χώρους όπου λειτουργούν εργαστήρια παραγωγής προϊόντων επεξεργασίας εσπεριδοειδών. Το Σήμα χορηγείται σε εργαστήρια που παράγουν προϊόντα από τη δευτερογενή επεξεργασία ελληνικών εσπεριδοειδών υψηλής ποιότητας, διαθέτουν χώρους και εγκαταστάσεις ειδικών προδιαγραφών και διασφαλίζουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε όλους, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα.
2. Το Σήμα Επισκέψιμου Εργαστηρίου Παραγωγής Προϊόντων Επεξεργασίας Εσπεριδοειδών είναι σήμα με ειδικό λογότυπο που χορηγείται από το Υπουργείο

Τουρισμού, με το οποίο πιστοποιείται ότι ένα εργαστήριο παραγωγής προϊόντων επεξεργασίας εσπεριδοειδών πληροί τις προϋποθέσεις της παρ. 1.

3. Για την ίδρυση μη κύριων τουριστικών καταλυμάτων και χώρων εστίασης στο πλαίσιο του παρόντος, εφαρμόζεται η παρ. 2 του άρθρου 25 περί τουριστικών καταλυμάτων για την εξυπηρέτηση του οινοτουρισμού.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Τουρισμού, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και του αρμόδιου Υπουργού για τον Συντονιστικό Μηχανισμό των ατόμων με αναπηρία του άρθρου 69 του ν. 4488/2017 (Α'137) καθορίζονται οι προδιαγραφές για τις παρεχόμενες υπηρεσίες και οι τεχνικές και λειτουργικές προδιαγραφές των εγκαταστάσεων της παρ. 1, η μορφή και ο τύπος του Σήματος Επισκέψιμου Εργαστηρίου Παραγωγής Προϊόντων Επεξεργασίας Εσπεριδοειδών, η διάρκεια ισχύος του, οι ειδικές προδιαγραφές προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα, η καταβολή χρηματικού παραβόλου για τη χορήγηση του ανωτέρω Σήματος, και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.»

Οι προτείνοντες Βουλευτές

Μιχαηλίδης Σταύρος

Σπυριδάκη Αικατερίνη

Χνάρης Εμμανουήλ

Βατσινά Ελένη

Νικητιάδης Γεώργιος

Νικολαΐδης Αναστάσιος

Παρασύρης Φραγκίσκος

Πουλάς Ανδρέας